

Art. 3 ust. 6

[Uproszczenie w ujmowaniu leasingu, najmu, dzierżawy]

6. Jednostka mikro i jednostka mała mogą dokonywać kwalifikacji umów, o których mowa w ust. 4, według zasad określonych w przepisach podatkowych i nie stosować przepisów ust. 4 i 5.

Jednostki mikro i małe mogą klasyfikować umowy leasingu zgodnie z przepisami podatkowymi. Prawo podatkowe, określając różne skutki podatkowe w zależności od rodzaju umów leasingu, nie wprowadza pojęć leasing operacyjny i leasing finansowy. Jednak ze względu na ich powszechność i lepsze zrozumienie tematu będą one wykorzystywane dalej.

Umowę leasingu należy traktować jako leasing operacyjny po spełnieniu trzech kryteriów:

1. Umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym nie jest osoba fizyczna, została zawarta na czas oznaczony, stanowiący co najmniej 40% normatywnego okresu amortyzacji, jeżeli jej przedmiotem są podlegające odpisom amortyzacyjnym rzeczy ruchome lub wartości niematerialne i prawne, albo została zawarta na okres co najmniej 5 lat, jeżeli jej przedmiotem są podlegające odpisom amortyzacyjnym nieruchomości. Umowa leasingu, w przypadku gdy korzystającym jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej, została zawarta na czas oznaczony. Wyjaśnienia wymaga pojęcie normatywnego okresu amortyzacji, przez które należy rozumieć:
 - 1) w przypadku środków trwałych – okres, w którym odpisy amortyzacyjne wynikające z zastosowania stawek amortyzacyjnych określonych w Wykazie stawek amortyzacyjnych zrównają się z wartością początkową środków trwałych;
 - 2) w przypadku wartości niematerialnych i prawnych – okres ustalony w art. 16m ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.
2. Suma ustalonych w umowie leasingu opłat, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy – odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu. Do sumy opłat leasingowych należy zaliczyć raty leasingowe oraz cenę, po której

zgodnie z umową korzystający ma prawo nabyć przedmiot umowy po zakończeniu podstawowego okresu jej trwania. Nie należy natomiast zaliczać do sumy opłat leasingowych płatności na rzecz finansującego za świadczenia dodatkowe, takie jak na przykład serwisowanie przedmiotu umowy, pod warunkiem, że zostały one wyodrębnione z opłat leasingowych. Do sumy opłat nie dolicza się również podatków, których obowiązek opłaty ciąży na finansującym ze względu na to, że jest on właścicielem lub jest w posiadaniu przedmiotu umowy, a także składek na ubezpieczenie, jeżeli w umowie zastrzeżono, że korzystający będzie ponosił ciężar tych opłat i składek niezależnie od opłat za używanie. Do sumy opłat leasingowych nie wlicza się również kaucji.

3. Finansujący w dniu zawarcia umowy leasingu nie korzysta ze zwolnień w podatku dochodowym.

Umowę leasingu należy traktować jako leasing finansowy po spełnieniu następujących warunków:

1. Umowa leasingu została zawarta na czas oznaczony.
2. Suma ustalonych w umowie leasingu opłat, pomniejszona o należny podatek od towarów i usług, odpowiada co najmniej wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, a w przypadku zawarcia przez finansującego następnej umowy leasingu środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej będących uprzednio przedmiotem takiej umowy odpowiada co najmniej jego wartości rynkowej z dnia zawarcia następnej umowy leasingu. Do sumy opłat leasingowych należy zaliczyć raty leasingowe oraz cenę, po której zgodnie z umową korzystający ma prawo nabyć przedmiot umowy po zakończeniu podstawowego okresu jej trwania. Nie należy natomiast zaliczać do sumy opłat leasingowych płatności na rzecz finansującego za świadczenia dodatkowe, takie jak na przykład serwisowanie przedmiotu umowy, pod warunkiem, że zostały one wyodrębnione z opłat leasingowych. Do sumy opłat nie dolicza się również podatków, których obowiązek opłaty ciąży na finansującym ze względu na to, że jest on właścicielem lub jest w posiadaniu przedmiotu umowy, a także składek na ubezpieczenie, jeżeli w umowie zastrzeżono, że korzystający będzie ponosił ciężar tych opłat i składek niezależnie od opłat za używanie. Do sumy opłat leasingowych nie wlicza się również kaucji.
3. Umowa zawiera postanowienie, że odpisów amortyzacyjnych w podstawowym okresie umowy leasingu dokonuje korzystający.

W przypadku leasingu operacyjnego opłaty ponoszone przez korzystającego w podstawowym okresie umowy stanowią dla niego koszt uzyskania przychodu. Z drugiej strony, stanowią one przychód dla finansującego, który dokonuje także odpisów amortyzacyjnych od środka trwałego będącego przedmiotem umowy. W przeciwieństwie do leasingu operacyjnego, w przypadku leasingu finansowego to korzystający dokonuje odpisów amortyzujących, które stanowią dla niego koszt podatkowy. Z drugiej strony, opłaty leasingowe ponoszone przez korzystającego nie będą w całości stanowiły kosztu uzyskania przychodu. Opłaty będą bowiem dzieliły się na część kapitałową, będącą spłatą wartości początkowej środków trwałych, oraz część odsetkową. Spłata części kapitałowej nie stanowi kosztu uzyskania przychodu dla korzystającego ani przychodu podatkowego dla finansującego. Spłata części odsetkowej stanowi natomiast koszt uzyskania przychodu dla korzystającego oraz przychód podatkowy dla finansującego. Warto dodać, że jeżeli kwota spłaty wartości początkowej środków trwałych przypadająca na poszczególne raty nie zostanie określona w umowie, wówczas jest ona ustalana proporcjonalnie do okresu trwania umowy. W tym celu należy podzielić wartość początkową środka trwałego przez liczbę rat przewidzianych w umowie, wliczając w to ratę wstępną. Amortyzacja natomiast powinna być dokonywana zgodnie z zasadami przewidzianymi w ustawach podatkowych.

Tabela 10. Ewidencja podatkowa w trakcie trwania umowy leasingu

Strony umowy	Finansujący	Korzystający
Leasing operacyjny	Opłata leasingowa – przychód podlegający opodatkowaniu	Opłata leasingowa – koszt uzyskania przychodu
	Amortyzacja – koszt uzyskania przychodu	Brak amortyzacji
Leasing finansowy	Część odsetkowa opłaty leasingowej – przychód podlegający opodatkowaniu	Część odsetkowa opłaty leasingowej – koszt uzyskania przychodu
	Brak amortyzacji	Amortyzacja – koszt uzyskania przychodu

Źródło: opracowanie własne

PRZYKŁAD 10. Leasing finansowy bilansowo i podatkowo u korzystającego

Spółka zawarła umowę leasingu finansowego w ujęciu bilansowym i podatkowym. Przedmiotem leasingu jest maszyna o wartości 100.000,00 PLN. Maszyna wymagała montażu, a koszty montażu wyniosły 12.000,00 PLN. Maszyna została przyjęta do użytkowania 28.02.2025, przyjęta stawka amortyzacji bilansowej i podatkowej wynosi 20%. Korzystający zapłacił opłatę wstępną w wysokości 10% wartości przedmiotu leasingu (10.000,00 PLN). Z umowy wynika, że opłaty leasingowe obejmują 23 raty leasingowe w wysokości netto 3.718,61 PLN każda. Korzystającemu przysługuje prawo nabycia przedmiotu po zakończeniu umowy, wartość wykupu wynosi 10% wartości przedmiotu leasingu (10.000,00 PLN).

Do podziału opłaty na część kapitałową i odsetkową przyjęto metodę IRR (tabela w przykładzie 3). Należy zaksięgować u korzystającego operacje gospodarcze za styczeń, luty i marzec 2025 r. Dla uproszczenia pominięto kwestie związane z podatkiem od towarów i usług:

- 1) ujęcie wartości maszyny z umowy leasingu (100.000,00 PLN);
- 2) ewidencja opłaty wstępnej (10.000,00 PLN);
- 3) zaksięgowanie kosztów montażu maszyny (12.000,00 PLN);
- 4) rozliczenie pierwszej opłaty leasingowej (3.718,61 PLN):
 - a) ujęcie części kapitałowej (3.306,11 PLN);
 - b) ujęcie części odsetkowej (412,50 PLN);
- 5) przyjęcie maszyny do użytkowania (112.412,50 PLN);
- 6) rozliczenie drugiej opłaty leasingowej (3.718,61 PLN):
 - a) ujęcie części kapitałowej (3.321,26 PLN);
 - b) ujęcie części odsetkowej (397,35 PLN);
- 7) zaksięgowanie amortyzacji za marzec (1.873,54 PLN).

Schemat księgowania:

Środki trwałe w budowie			Zobowiązanie z tytułu leasingu		
(1)	100.000,00	112.412,50 (5)	(2)	10.000,00	100.000,00 (1)
(3)	12.000,00		(4a)	3.306,11	
(4b)	412,50		(6a)	3.321,26	
	112.412,50	112.412,50			

Środki trwałe w leasingu		Rozrachunki bieżące z leasingodawcą	
(5)	112.412,50		10.000,00 (2)
			3.718,61 (4)
			3.718,61 (6)
Umorzenie		Koszty finansowe	
	1.873,54 (7)	(6b)	397,35
Amortyzacja		Rozrachunki z dostawcami	
(7)	1.873,54		12.000,00 (3)

Ponieważ powyższy przykład dotyczy leasingu finansowego w ujęciu bilansowym i podatkowym i stawka amortyzacji jest taka sama w ewidencji bilansowej i podatkowej, nie wystąpiły tytuły do utworzenia aktywów bądź rezerw na odroczony podatek dochodowy.

PRZYKŁAD 11. Leasing finansowy bilansowo i podatkowo u finansującego

Spółka zawarła umowę leasingu finansowego w ujęciu bilansowym i podatkowym. Przedmiotem leasingu jest maszyna o wartości 100.000,00 PLN przekazana do używania korzystającemu w styczniu 2025 r. Przyjęta stawka amortyzacji bilansowej i podatkowej wynosi 20%. Korzystający zapłacił opłatę wstępną w wysokości 10% wartości przedmiotu leasingu (10.000,00 PLN). Z umowy wynika, że opłaty leasingowe obejmują 23 raty leasingowe w wysokości netto 3.718,61 PLN każda. Korzystającemu przysługuje prawo nabycia przedmiotu po zakończeniu umowy, wartość wykupu wynosi 10% wartości przedmiotu leasingu (10.000,00 PLN).

Do podziału opłaty na część kapitałową i odsetkową przyjęto metodę IRR (tabela w przykładzie 3). Należy zaksięgować u finansującego operacje gospodarcze za styczeń, luty i marzec 2025 r. Dla uproszczenia pominięto kwestie związane z podatkiem od towarów i usług:

- 1) przekazanie przedmiotu leasingu korzystającemu (100.000,00 PLN);
- 2) ujęcie opłaty wstępnej (10.000,00 PLN);
- 3) rozliczenie pierwszej opłaty leasingowej (3.718,61 PLN):
 - a) ujęcie części kapitałowej (3.306,11 PLN);
 - b) ujęcie części odsetkowej (412,50 PLN);

- 4) rozliczenie drugiej opłaty leasingowej (3.718,61 PLN):
- a) ujęcie części kapitałowej (3.321,26 PLN);
 - b) ujęcie części odsetkowej (397,35 PLN).

Schemat księgowania:

Rozrachunki z korzystającym z umowy leasingu				Środki trwałe w budowie			
(1)	100.000,00	10.000,00	(2)	Sp.	100.000,00	100.000,00	(1)
		3.306,11	(3a)				
		3.321,26	(4a)				
Przychody z tytułu leasingu finansowego (pp)				Rozrachunki bieżące z korzystającym			
		412,00	(3b)	(2)	10.000,00		
		397,35	(4b)	(3)	3.718,61		
				(4)	3.718,61		

Ponieważ powyższy przykład dotyczy leasingu finansowego w ujęciu bilansowym i podatkowym, nie wystąpiły tytuły do utworzenia aktywów bądź rezerw na odroczony podatek dochodowy.

W celu zawarcia umowy leasingu korzystający może być zmuszony ponieść opłatę wstępną, zwaną również czynszem inicjalnym lub też ratą zerową. Problemem w tym wypadku jest prawidłowe ujęcie daty podatkowego poniesienia kosztu.

Departament Podatków Dochodowych wydał pismo z dnia 5 grudnia 2011 r., nr DD6/033/87/ORK/11/PK-1299, zamieszczone w Biuletynie Skarbowym Ministerstwa Finansów nr 1/2012, w którym pisze: „Departament informuje, przychylając się do prezentowanej przez sądy administracyjne linii orzeczniczej, że wstępna opłata leasingowa powinna być zaliczana do kosztów podatkowych jednorazowo w momencie poniesienia, a nie proporcjonalnie do czasu trwania umowy leasingu. Cechą charakterystyczną tych orzeczeń jest uznanie, że wstępna opłata leasingowa ma charakter opłaty samoistnej, bezzwrotnej, nieprzypisanej do poszczególnych rat leasingowych, natomiast jej poniesienie jest warunkiem koniecznym do realizacji umowy leasingu. Opłata ta jest wydatkiem jednorazowym związanym z zawarciem umowy leasingu, a w konsekwencji i wydaniem samego przedmiotu leasingu. Sądy administracyjne podkreślają przy tym, że w sytuacji, w której dojdzie

do wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu, zniszczenia przedmiotu leasingu, zaprzestania działalności przez korzystającego bądź leasingodawcę (finansującego), koncepcja organów, iż opłatę tę należy rozliczyć proporcjonalnie do czasu trwania umowy, nie znajduje poparcia. Taką linię orzecznictwa prezentują m.in. wyroki: WSA w Białymstoku z 1 kwietnia 2009 r., sygn. akt I SA/Bk 614/08, WSA w Gorzowie Wlkp. z 28 maja 2009 r., sygn. akt I SA/Go 214/09, WSA w Warszawie z 20 lutego 2009 r., sygn. akt III SA/Wa 1519/08, WSA w Gdańsku z 1 lipca 2009 r., sygn. akt I SA/Gd 269/09, WSA we Wrocławiu z 5 października 2009 r., sygn. akt I SA/Wr 633/09 oraz WSA w Krakowie z 23 września 2009 r., sygn. akt I SA/Kr 1076/09. (...) Taką samą linię orzecznictwa przyjął Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z dnia 19 marca 2010 r., sygn. akt II FSK 1731/08, z dnia 23 marca 2010 r., sygn. akt II FSK 1733/08 oraz z dnia 18 listopada 2011 r., sygn. akt II FSK 864/10...”.

Potwierdzenie powyższego stanowiska znalazło się również w Objasnieniach podatkowych Ministerstwa Finansów z dnia 9 kwietnia 2020 r. *Wykorzystanie samochodu osobowego w prowadzonej działalności – zmiany w podatkach dochodowych od 2019 r.*

Szczegółne uregulowania w podatkach dochodowych i podatku VAT dotyczą leasingu samochodów osobowych. Leasingobiorca ma prawo do odliczenia jedynie 50% podatku VAT, a w podatkach dochodowych obowiązuje limit dla opłat wynikających z umów leasingu, najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze (art. 16 ust. 1 pkt 49a i ust. 5e ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych). Limit ogranicza możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów rat kapitałowych od wartości samochodu do kwoty 150.000,00 PLN (a samochodów elektrycznych – do kwoty 225.000,00 PLN). Szczegółowo zagadnienia te zostały opisane w pkt 3.1 ww. stanowiska.

Jeżeli chodzi o finansującego, to w przypadku leasingu operacyjnego moment powstania przychodu z tytułu opłaty wstępnej należy rozpatrywać zgodnie z generalną zasadą określoną w przepisie art. 12 ust. 3a ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, który stanowi, iż za datę powstania przychodu, o którym mowa w ust. 3, uważa się, z zastrzeżeniem ust. 3c–3e, dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi albo częściowego wykonania usługi, nie później niż dzień:

- 1) wystawienia faktury albo
- 2) uregulowania należności.

Stanowisko to potwierdza interpretacja indywidualna z dnia 5 maja 2008 r. wydana przez Dyrektora Izby Skarbowej w Warszawie, o sygn. IP-PB3-423-255/08-2/KR.